

de döne ori in sepmana: Jel-a si domine'a; éra cindu va pretinde imant'a materielor, va sii de trei sév de patru ori in sepmana.

Pretul de prenumeratiune,

pentru Austria:

pe an intregu	8 fl. v. a.
diametate de anu	4 fl. v. a.
patrui	2 fl. v. a.

pentru Romania si strainatate:

pe an intregu	12 fl. v. a.
diametate de anu	6 fl. v. a.

JOSIFU PAPP SZILÁGYI

de Illyésfalu,

scop diocesan gr. cat. de Oradea-Mare, Asistente
Mihail Papaiu, Doctor in SS. Teologia, Consiliariu
Maiestati Sale Apostolice Cesare Regesce si Ca-
mata al Stralucitului Ordin Franciscan Iosif I. sol.

in urmarea unui morbu indelungat
dupa primirea devota a SS. Sacraminte
moribundilor si-a datu sufletul in
mene Creatorelui, in 5 augustu a. c. la
6 ore antemeridiane, in anulu '61 alu
stieci si 11-le alu guvernarii Diecesei
incredintate grigii sale archieresci.

Remasitiele pamentesci ale acestui
mare encomiatu atatul pentru ze-
su apostolicu, catu si pentru iubi-
ni de patria, carele a fostu totudeun'a
gerulu paditoriu alu creditiosilor
dupa sierfa propitiatoriu areata
patoriu astadi 9 aug., la 7 ore dem.
ore se transportara solenu in baseric'a
Mecula, de unde apoi se asiediara
repaus, dupa ritulu basericiei gre-
co-ortodoxice, in cript'a contigua.

I dicem din totu sufletul si din
a inim'a: **Să-i fia tiner'a u-
bra si memor'a eterna!**

Pesta, in 9 aug. n. 1873.

Tote foile straine, fora deosebire
partida, era si incepua a se ocupu de
veduvitul scaunu metropoli-
u gr. or. romanescu, si tote, cele
natiunial casì cele guvernamentalial,
noca regimulu a se folosi de dreptulu

semei inspectium si prin essercitu-
lui dreptu — restalmacindu-lu din
dupa draga voi'a loru, se lucre-
stu o persoña, despre ale carei „sem-
mente magiare“ este convinsu din
porta si din faptele lui din trecutu si de
casa. Era foile guvernamentalial mergu
si de parte si dicu ca, de metropolitul
bisericii gr. or. romane, mai vertosu
situatiunea de astadi, numai unu bar-
a filomagiaru este de doritu si fiindu

— dupa a loru parere, adeverati
si statului magiaru potu fi numai
tien la politic'a guvernului ac-
de, urmatorulu fericitului Andrei
se sa fia o persoña aderinte guver-

Diariulu „Kelet“ si „P. Napló“ au
afra ca ultramontanistii, „eu Ba-
in frunte,“ vor reesi prin „intrigele“
magiaru, si in acestu casu se va
nume si memori'a marelui Andrei
La aceste veleietati de magiaru
si iesuitice argumentari, observam
si simplu ca, consentim cu „Kelet“
invocam geniulu celu bunu alu na-
ci, ca se ni dee unu „demnu urma-
lui lui Andrei,“ demnu insa nu
fi de catu acel'a, pentru carele se
pronunciadeverat'a opiniune publica
poporului creditiosu romanu: votulu
al Congresului.

Parlamentulu Angliei s'a incheiatu
zug, print'nu securt mesagiul alu re-
hei. In acest'a se constata progresulu
ter'a facutu si face pe tote terenele
merciali si economici si se accentua
dupa datin'a vechia, referintiele ami-
ale statele straine. Casetoricei ducelui

Edimburg, fiulu reginei, cu marea
Maria Aleksandrowna, fi'a imper-
ului Russiei, se atribue mare impor-
tanta politica in cestiunile comune din
statele döne mari poteri. —
Fusiunea Orleanistilou si a Legi-
onilor, acestor döne familiu pretin-

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. coros
pundinti ai nostri, si de a dreptulu la Re-
actiune Stationsgasse Nr. 1, unde
sunt se adresă si corespondintiale, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea seu
speditur'a; este vor fi esfrancate, nu se vor publica
primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru annoie si alte comunicatiuni de
interesu privat — se responde că 7 cr.
pe linia; repetirile se facu cu pretiu scad-
uta. Pretiul timbrului că 50 cr. pen-
tru una data se antcipa.

dinte de tronu in Francia, este acu eveni-
mentulu mai importante in politic'a es-
terna. Conte de Parisu, representantele
Orleanistilor, a salatatu pre contele de la
Chambord, Henricu V. capulu si represen-
tantele Legitimistilor, de personificatore
al principiului monarchicu in Francia.

Astfelu Orleanistii, pentru a vedé
odata restabilita Monarchia, au renun-
ciat deocamdata la Tronu, in favorea
Legitimistilor; dicemu „deocamdata“,
pentru ca Henricu V. ne avendu nici unu
descendinte, de urmatoriu alu seu va a-
adoptá pe contele de Parisu, represen-
tantele partidei orleaniste. Acestu com-
promisu inşa trebue se vina naintea Adun-
arii natiunial, caci aci trebue se pro-
clame Monarchia. Se intielege ca Buna-
partistii mai bine se vor alaturá Repub-
blicanilor si vor votá contra redicarii
unui Tronu, pentru rivalii lor, si asia
atentatulu Orleanistilor si a Legitimis-
torilor asupr'a Republicei si a tierii, döra
nu va succede.

In alu VII-lea anu de patime!
O constatare obiectiva.

II. In nrulu 50 am ajunsu pana la
enunciarea ca:

„Nemtiulu, — său adeca politic'a
cea nalta din Viena, — ne-a datu pre-
man'a magiarului, pentru ca acest'a se
ne faca revolutiunari si rebeli;“ — si am
promisu ca — ori catu impare de des-
inchiiata acesta enunciatiune, noi o vom
sustieni cu date si arguminte seriose, —
nu chiar ca de intentiune, ei in totu ca-
sulu de consecintia naturale a politiciei
magiare de astadi.

Noi am arstatu ca — naturalminte
si onorabilmente — care este scopulu
statului de dreptu si de cultura, si am
provocatu date positive, ca totu atatea
dovedi, cumca spre acestu scopu de
felu nu, ei totu mai multu indepartandu-
ne de la elu, mergemu cu politic'a domni-
loru de la potere.

Catra aceste dovedi si pentru sco-
pulu argumintelor nöstre, noi mai adau-
gemu la acestu locu ca:

pre catu timpu ori-cine, fia Deak
sé Szlávy, Olteanu séu Bohatielu, nu ni-
va scí ciat date positive, visibili séu pi-
paibili si respective matematecamete
calculabili — despre aceea,

cumca de la 1867 in cöci, scölele
nöstre inflorescu, institutele mai nalte de
cultura ni se sporescu, si inca din in-
deninul si cu ajutoriulu statului séu alu
regimului magiaru;

poporulu nostru prosperédia si se
semte ferice sub nou'a sistema; — séu
celu pucinu, ca totalitatea tierei si spe-
cialu a natiunei nöstre se semte mai bine
de catu sub sistemele de pana aci;

pana atunci noi moralmente si le-
galmente suntemu indreptatiti a sustieni,
si — cu véce innalta vom afirmá, cumca
domnirea magiara, inaugurate la 1867
ne duce pre noi si tiér'a spre reu, la pe-
rire chiar!

Si — in astfelu de situatiune noi,
ca patrioti sinceri, ne credemu deplinu
indreptatiti a intrebá:

Ce — propriaminte vreu domnii de
la potere? Ce atientescu ei prin politic'a,
sistem'a, administratiunea loru?

Ce este scopulu statului loru, căruia
pretindu se subordinamu tote interesele nö-
stre??

Să consultam creatiunile loru, apa-
ritiunile invederate ale activitateli loru
de siesse ani; caci — securu numai ace-
stea potu se ni spuna adeverulu.

Vorbele — ori cum si ori prin cine
manifestate, mäcar chiar prin legi si

prin nalte decrete, potu se fia mintiune:
faptele in sine pururiá cuprindu realitate,
adeveru.

Ce deci este ceea-ce ni bate la ochi,
ce vedemu si semtimu ordenarminte ma-
nifestandu-se in activitatea domnilor
de la potere, in tota vieti'a publica, ba —
pana chiar diosu in casuti'a tieranului?

Eca ce:

Aceea ca, dd. magiari — mai si mai
antaiu de tote, cu rigurozitate, cu ori ce
pretiu, prin ori ce medilöce — tindu
oblu a ocupá ei eschisivminte intréga po-
tere de statu, cea legalativa judecato-
réasca si administratiunale, d'impreuna
cu tote resursele statului; ér pre cele-
alte elemente ale tierei, specialminte
pre natiunile nemagiare, a le eschide si
degradá, facendu-le numai unele, numai
turme de exploata.

De aci, in legalatiunea tieri si
faptele senguru indreptatit este numai ma-
giariomulu; ce spre a se poté sustieni
si perená, legile electoralii — parte sunt
nedrepte pan' la scandalu, parte se aplica
cu nedrepte pan' la scandalu.

In intregu aparatulu administratiu-
nale alu regimului centrale — poporulu
séu democratia, dar specialminte, natiu-
nile nemagiare nu sunt representate de
feliu; n'au unu votu propriamente alu
loru, nu cumpenesu nemic'a, chiar casi
cum nici n'ar essiste, cu atatul mai pucinu
ar formá majoritatea sarcinelor publice,
si ar ave interesti vitali de sustinentu.

Pentru cultur'a claselor mai nalte
a societatei, a nume a aristocratiei si a
virilistilor, a favoritilor sistemei, se
deschidu scöle si se dau pe fie-care anu
milione din pung'a tieri; pentru cultur'a
milionelor de popor, si a nume a celor
6—7 milioane de popor nema-
giaru din Ungaria, Transilvania si Ban-
natu — nu se dà mai nemic'a, mai nici
unu cruceriu; ba organele politice ne-
medilocite chiar o impedeca si o facu
neposibile; peste totu numai si numai
cultur'a magiara si magiarisarea tieri se
pringesce prin toti faptorii publici, de-
ssusu pana diosu.

In cifre apropiative vorbindu:

Unde — buna óra la anulu 1860
erau 4000, si la 1866 — döra 8000 de
individu magiari ce se nutriau din pung'a
statului si trageau la anu — döra 3,
respective 6 milioane de florini, astadi
déjà vor fi celu pucinu vr'o 30,000 de
domni magiari, cu folose de vr'o 25—30
de milioane de florini pe fie-care anu.

Unde — buna óra pan' la 1867
limb'a magiara se practicá si propunea
intre nema giari la 1000 de locuri, astadi
se propune si practica la 10,000 de locuri!

Unde — pre scurtu vorbindu, —
pana la 1860 si resp. 1867 elementulu
magiari trageá din folosele vietiei pub-
lice ale tieri spre nutrière sa — döra
4—5, resp. 9—10 milioane, séu in pro-
portiune — cam 50—60 de procente, —
astadi acelasi elementu absórbe — 99
de procente, in valore de 70—80 milio-
ne florini!

Cine s'ar indoí despre acést'a, iée-si
ustené'a de a calculá nitiulu — tote
mîile de avantagia, căte au devenit
domenulu elementului magiariu prin darea
tierii la discretiunea sa, si — se va con-
vinge pre deplinu, că noi nu essageràmu,
ci dicemu — probabilmente multu mai
pucinu de cătu ce e adeverulu, realulu,
calculabilulu. Dar inca necalculabilulu
cătu va fi!

Deci ce urmăda din aceste date
apropiative?

Evidentminte nemicu alt'a, de cătu

ca tient'a, scopulu statului dloru via-
giari si alu sistemei loru dualistice in
fapta e — magiarisarea tieri, prin ma-
giarisarea popóralor, ér magiarisarea
popóralor prin denegarea seu impede-
carea culturei loru naturali-natiunali,
prin eschiderea loru dela vieti'a publica
si avantagie acese a; in scurtu — prin
detragerea midilöcelor materiali si mo-
rali de essentia, progresu si prosperitate
de la acele ca atari, si destinarea tutu-
roru numai pe sé'm'a elementului magiari.
Cu unu cuventu:

Prin prefacerea malestrita si
fortata a tuturor elementelor
si intereselor statului — in ma-
giare.

Pre temeiulu celoru premise, asit
credemu ca — nime nu ni poté denegá
indreptatirea d'a afirmá si sustieni naltu
si resolutu, cumca — din tota politic'a
si portarea stepanirei magiare de la 1867
si pana astadi — numai si numai
acést'a, adeca magiarisarea, se
poté deduce cu positivitate.

Nu ne indoimur ca domnii magiari
si organele loru vor negá acést'a; dar
— én se vedemu, in facia datelor ci-
tate, ce va se dica a negá arestatulu
scopu?

A negá acestu scopu alu statului
magiariu, alu sistemei dualistice de astadi
alu activitatei de pana acum a stepani-
rei magiare, este — a condamná
acestu scopu; adeca: a nu-i recunoscé
logic'a, morál'a, oportunitatea; cu unu
cuventu indreptatirea.

Este — a-lu recunoscé de nepatri-
ticu, de — naltu criminalu chiaru!

Este: a ni justificá — temerile nö-
stre, irritatiunea nostra, combaterile, o-
pisiunea, alarmulu nostru!

Este: a dechiariá de — misci si ti-
calosi pre cei nepasati ai nostri, si de —
stupidi seu perfidi pre toti cei ce sprig-
nescu sistem'a si politic'a guvernului
de astadi.

Pentru ca — nu este cugetabilu,
ca cineva se nege unu scopu, o tienta,
spre care invederatu ducu toti pasii, tote
faptele, de cătu numai candu acelu scopu
este reu, este nemoralu, este criminalu;
si — pentru ca nu este cugetabilu ca
cineva — cu minte si de omenia, se spri-
ginéscă unu atare scopu.

Acésta recomandàmu, acést'a ro-
gămu se judece si recugeți bine toti cei
au mai pastrat unu picintu de
umanitate in peptu-si, de susu pana
diosu!

Noi deci tienemur de probat, de-
plinu probat, prin date si fapte si apa-
ritiuni positive, — dar diaristic'a ma-
giara mai preste totu si recunoscé, că
scopulu supremu, tient'a principală a sta-
tului magiariu de astadi e: magiaris-
area generale.

Ei bine, noi dorimur, si vom fi pré-
ferici, déca din partea faptorilor su-
premi de statu acést'a se va negá si déca
prin date positive ni se va dovedi contra-
riu; dar pana atunciă noi — repetimur,
ca pe temeiulu adeverului ce-lu consta-
taramu suntemu indreptatiti, si — ca
patrioti sinceri si ómeni de omenia sun-
temu detorí chiar, a pasi mai de parte,
argumentandu asiá:

Scopulu supremu, tient'a principale
a dloru magiari, adeca magiarisarea ge-
nerale a tieri — seu este realisable,
seu nu.

Noi credemur ca — déca este natu-
rale, poté se fie realisable — pre cale
naturale; ér déca este nenaturale, seu

se atientesce pre cale menaturală, nu poate se fi realisabile.

Noi tienemus că — nu este naturale să că se atientesce pre cale chiar absurdă; pentru că este in contra legilor naturei, in contra mintei senatose, ca — ómenii său poporale **culte**, adeca ómenii său poporale cu minte sanatosă, desvoltată — să se manance intre sine; căci a se manca intre sine este a se impiedecă în dezvoltare, a se nepaciui în securitate și existenția, — este a se ură si persecută reciprocamente, este — eternu **rebelu al tuturor' a in contra tuturoror!**

(Vorbim totu de ómeni culti si de popora cu conscientia de sine; si — tare, forte tare ne tememus, că domnii magiari, cei-ce atât de oblu procedu a ne subgrumă, — amagiti de vorbele si prin portarea celoru miserabili ai nostri, ce stau in soldulu lor, — ni tienu intelișintia întrăga de *neculta*, poporul întregu de *prostu si forta conscientia de sine si pre acesta conta falsa peccatescu in contra-ni!* — Am dorit ca — măcar cu răgiul nostru, de a desbate si lamuri acesta cestiune astfelui in facia natiunei romane, să-l servescă de dovedea că se insiela si să-l desamagiescă!)

Destulu că — prin astfelui de stare de resbelu, pre cum o areraramu, legaturile sociale se rumpu, statul devine neposibile, umanitatea se degrada la trăptă de dobitocia, — unde se va fi afiatu dora nainte cu 2,000 de ani, — ceea ce insa astazi — este absurd a mai crede posibilu!

Dar noi — spre a ni usiură deslegarea temei, admitemu ipoteza dloru magiari, acelor ce pre facia predica *magiarisarea*, si vom considera in consecintele loru ambele alternative, si vom dovedi că — ambele nu poate să aiba de cătu acelasi resultat.

Lucrul este pre simplu.

Déca *magiarisarea* — pentru lipsa de cultura si respective de conscientia si de resistenția natiunale din partea poporului nemagiare — va fi posibile, si ea se va atienti in modu naturală, corespundatoru, — ea va succede securu si curențu, si atunci natiunea magiara va numeră — ca atare, mane-poiană 15 milioane, si va fi in Oriente cea mai puterica.

Ei bine; aceea tota lumea scia, dar insisi magiarii mandrindu-se recunoscu, că — poporul magiari este unu popor *crucericitoriu cu violintia*, unu popor ce — cu ori-ce pretiu tinde a domini in tot elementele; — este unu popor, de cătu carele in Europa nici unul altul — n'a facut atâtea rescōle si n'a portat atâtea resbele — totu numai pentru d'a domni si stepani! Cu nnu cuventu, este unu elementu in veci *revolutiunarii si rebelu*, carele pana astazi numai de aceea n'a fostu fără periculosu Europei intrege, pentru că a fostu — *pră micu*. Cu natiunalităile prefacute — *in data va fi altifeliu*; apoi natiunalităile prefacute chiar vertutea, prin carele ele s'au prefacut, naturalmente si-o insusiesc in gradu inca mai mare. (Dovéda de secle si pana astazi, toti renegatii său amalgamasi magiari din poporale nemagiare incepandu dela Ioane Huniade si fiul său Mateiu, si Nicolau Olahulu, si — pan' la Franciscu Deák si Josika si Mailat!)

Va se dica, in acestu casu o se devenim *revolutiunarii si resboinicii* inca mai aprigii si periculosi decătu genuinii magiari. —

Despre acesta noi, dupa istoria si securile legi ale naturei, atât a suntemu de convinsi, casi despre — „*de dōue ori duoi — patru*”, si — nici nu ne tememus că se va gasi omu de competitintia carele să nege si să dovedescă — dupa presupusiunile admise de noi, alta consecintia.

Ni mai ramane casulu: *déca magiarisarea*, fie pentru că e menaturală, fie pentru că se fortifiedă, in modu — menaturală, — *n'ar fi cu potintia*.

In acestu casu, consecintia pretinse de noi, este si mai evidinte.

Presunția magiara — naturalmente

va destepă *pemultumire*, *resistintia* si dorintia de respingere si resbuna. re a ei totu mai agera si poterica. Urăva cuprinde inimile si spiritele si ea va isbuină in focu mistitoriu la primă ocasiune ce i va promite sianse de succesu.

Dar să nu mergemu asiā de parte. Insasi pricepera, că sistemul de statu este rea si impedecatoria progresului si prosperitatii, destepă naturalmente posita d'a o schimbă — de se poate pre cale legală, ér de nu se poate, — pre cum foră tota indoiela nu se poate dupa legile si politica magiara de astazi, in favoarea natiunilor nemagiare, — chiar si cu forța. Si — ce altă va să dica acesta de cătu — naturalmente, prin sistema, legi si guvernă a devenit revolutiunariu.

Am poté vorbi multu si să mai chiar despre acesta, si — am poté formular profetii cu cea mai deplina positivitate, déca am vedé vr'unu folosu practicu de aci pentru noi si pentru tronu si patria comuna. Dorere! nu vedemus de cătu — negru, calamitate, catastrofe; ér pre domnii magiari — orbita de D'dieu, lucrându oblu, diu'a-nóptea, pre man'a contrarilor nostri comuni de morte!

De încheiare numai inca inteliginție năstre celei necorupte avemus a-i adresă o provocare: să *essamine si studiedie bine*, că — 6re de siese ani incobi sub presunția politicei magiare, animele la noi plăca-se pre calea capitulării si magiarisarei, său a — dorerei urei si resistenției? — Suntemu convinsi că — rezultatul scrutărilor va corespunde deplin credintelor, temerilor si pericolilor desfasurate mai susu.

Subiectul acesta causa cu tota liniscea sufletului nostru — opinionei publice — la romani si la magiari. —

O parere serbescă despre alegerea de metropolit la romani gr. or. din Ungaria si din Transilvania.

Unu coreligiunariu serbu, care insenmă numele seu cu initialele A. Z. publică in fruntea foi „Neue Temesvarer Zeitung” unu articlu, carele merita tota atenția năstră, atât pentru că face istoricul causei pre cătu se poate de chiaru si de corectu, cătu si pentru că ni arăta interesarea si bunavoința, de cari coreligiunarii nostri serbi ni facu parte in acesta causa si la asta ocasiune. Să se ascultă:

„Pre temeiul Statutului Organicu, sanctiunatu de imperatulu, consistoriulu metropolitan gr. or. din Sibiu a conchiamatu congressul la Sibiu pre 26 augustu /7 septembrie, pentru alegerea de metropolit la scaunulu metropolitanu, ce a devenit in veduvia.

„Daca vom merge a cercă genescă Statutului bisericescu romanescu si a dreptului de a-si alege liberu pe metropolitul loru, o vom gasi in §§. 2 si 3 din articlulu de lege IX de la 1868, prin cari, precum se scie, s'a inarticulat legalmente metropolită autonoma ce s'a infiintat pentru romani gr. or. cu pre naltele resolutiuni din 1864, inarticulandu-se totodata liberulu esserciu alu dreptului de autonomia, ascurat de §. 8 din articlulu de lege 20 de la 1847/8.

„Deci pe tră prima la temeiul acestor ordini năstă bisericesci la romani sunt pre naltele resolutiuni din decembre 1864, ale caroră dispusetiuni (desi foră a le cită a nume) mai apoi s'a renoit in formă indatinata a legii.

„Era aceste pre innaltele resolutiuni ale Imperatului au urmatu dupa propunerea integrului sinod patriarcal din Carlovetsu; deci pentru ceia, pe cari ii intereseaza cauza mai de aproape, precum si pentru ceia cari se sentiesc indemnati a o desbatu in publicu, nu va fi foră de interesu a cunoșce mai de aproape intelepsu si dreptiunea amintitei propunerii sinodali din Carlovetsu, carea s'a incuviintat la pre innaltele locu.

„In virtutea contielegerei episcopateloru de amendoue natiunalităile, si in virtutea acelor principii cari servoscu de baza atât a contielegerei cătu si pre innaltele resolutiuni ce a urmatu, deci si respectivului

articlu de lege, — autocefala de pana acuma a bisericei gr. or. din acestu statu, integrata in privilegiile pre innalte ale natiunii serbesci si in pre innaltele rescriptu declaratoriu ce urmă apoi, respective autocefala capului bisericescu din Carlovetsu s'a impartit in dōue provincie metropolitanane desclinate, cu resedintiile in Carlovetsu si in Sibiu, si fiecareia i s'a datu, respective fiecare si-a sustinutu representarea ei administrarea autonoma a respectivei provincie nationale bisericesci, si desclinitu administrarea canonico-politica a metropoliei, alegerea metropolitanului si a episcopilor diocesani, consacrarea acestor a, administrarea dieceselor, manuirea disciplinei si a ordinei bisericesci, essercerea jurisdictiunei bisericesci preste totu in afaceri disciplinare si desclinitu in ale sacramintelor si in ale sacramentalielor pana la cea mai innalta instantia, administrarea auto nōma a fondurilor bisericesci si scolarie ce esistă să se vor infinita sel. sel.

„In fiecare privintia de acesta canonico-politica si nationala-bisericesca, administratiunea ierarchie romanescă in frunte cu unu metropolit, respective in frunte cu congresul nationalu-bisericescu, este deplinu autonoma (se intielege cumca intre marginile legilor din tiéra) si metropoli a romana deplinu egalu indreptatita cu a serbilor.

„Intr' acestu intielesu, si numai intr' acesta si in acesta direptiune, autocefala biserică gr. or. din acestu statu, careia pana acumă si de la anul 1691 metropolitanul din Carlovetsu i stetea singură in frunte, s'a despartit in dōue provincie metropolitanane desclinate, in serbescă si in romanescă.

„Totusi conducerea suprema a intregei biserici gr. or. regularea acelor principiile cari se basăea acesta biserica si provinciile bisericescă ca atare, a nume a afacerilor dogmatic, evanghelice si ale acelor a dintre celea canonice, cari sunt de o natură mistă, totu acestea s'a rezervat representantiei a tota biserică gr. or. din acestu statu, si acestu cugetu si vointia cu adevăratu canonica a amendurilor episcopatelor si au gasit sprijinu chiar si apriata in sinodul generalu din Carlovetsu, statoritul pentru aceste afaceri, in frunte cu patriarcu serbescu.

„Intemplat a despartire a credinciosilor de confesiunea orientala in dōue provincie nationali metropolitanu numai asia poate să aiba baza si intielesu canonico, căci altintre nu ar mai poté se fie vorba de biserica orientala ca ună, universală, apostolică; era singurătatea cari au luat parte arcadă sub sentintă canonica condamnată pentru că au sprințuit intentionale schismatice ale unor ierarchi; ceea ce este fără de parte atât de la intenția cea corecta a sinodului episcopulu si a singurătății lui membrilor cătu si de la vointă legislatorului.

„Si acum trecendu la alegerea de metropolit romanescu carea ne ascăpta, cauta se constată cumca serbii, a caroră ierarhie — durere! — inca nu si poate incepe functiunile sale, privescu cu interesu adoverat fratiesc la ocuparea cătu mai curunda a veduvitului scaunului metropolitanu romanesc.

„Cu adevăratu serbii nu au nici dreptulu său calea, nici vointă său veri ce altu indemnă de a se amâna in acesta afaceri; totusi credemus că nu vom produce superare la romani daca ni permitem se spunem, carea ar fi dorintă năstră cea mai sincera facia cu acele faime cari si-au șesu de candidatul pre unu individu din statul mirenescu in contra careia candidatura o voce romanesca intr' unu diurnal de aici nu avea alta exceptiune de cătu că ar pretinde timpu prelungu.

„Spuseram mai sus cum să biserică gr. or. in acestu statu preste totu, cum stau amendoue metropolitanele atât catre olală cătu si impreuna conformu investiturelor generali ale bisericii orientali; am provocat si la unitatea bisericii carea, inspirata de investitura bisericescă, sub conducerea suprema a sinodului generalu va să substea si dupa impartirea in dōue metropolie.

„Dar pre langa acele afaceri, cari, pentru sustinerea acestor unități, aparatiu la sveră de activitate a sinodului generalu, mai sunt inca multe cestiuni canonico-politice si nationale-bisericesci, in cari iera rchi a romanescă vine si va trebui să vina in co-

tingere neinotatul si in relatiuni reciproce cu ierarchia serbescă, — intru totu acestea o correlatiune amicabilă si o purtare confermată ordinei, carea se corespunda atât pretensiilelor legii cătu si recerintelor ratiunii sanatoase, va pute să innanteze atâtul intereselor bisericei cătu si ale statului.

„Dar intre relatiunile de astazi, unu metropolit care se corespunda acestor recerintelor — dupa o noastră parere nepretentioasă si de dupa ferebinte a dorintia a coreligiunilor serbi — numai acelu barbatu poate să fie, alu caruia studiu in vieti a intrăga a fost tocmai biserica, carele insusi a luat parte la periodul de transiune, si carele pentru caracterul seu nobilu, pentru vointă sa se rodită de fapte, pentru neobosită sa promulgă la sacrificie spre binele natiunii si ale bisericei sale, ‘pentru iubirea sa de pace’ pentru sentimintele sale umane se bucura de stimă si de iubirea generală.

„Si pre unu asemenea candidatul la acesta alegere de metropolit, romani spre norocirea lor, — nu vor fi siliti să ceră forțe de departe.”

Cu placere luăm cunoștința despre aceasta interesare a fratilor serbi pentru noi si multiemindu-le, totodata, insinuăm cu amore fratiescă o rezervatiune ce avem, adeca: in sinodul generalu alu episcopilor din amendoue metropolie pentru unitatea degmatică, nu scim se fia presedintia de judecătă stabilită pentru metropolitanul serbesc.

Economicu.

In diu'a de 5 augustu, adeca marti trecuta, in Viena s'a deschisul pentru prima oara unu congresu internațional, cum nu mai fostu in Austro-Ungaria, sub titlulu „Piată internațională pentru semenature de grăne.” S'a adunat adeca din totu partile Europei 1500 de ómeni, cari se interesau de semenaturele ce se facu pretotindeni și rezultatul loru, adeca de cătiva si calitate revoltei său a secerisului si culesurilor. Unu lucru de fără mare importanță — nu deosebitosu pentru tierile si poporale ce trăesc — casi noi buna ora, din cultură a pământului său economia rurală.

Pana să vedemus si să notăm altă sultate memorabile de la amintitului congresului ocazională avemus să însemnăm următoarele tru consemintă publică:

Presidiul senatului bursei de Viena pe temeiul datelor autentice, adunate par acuma, a facut o arestată la numită adunare internațională despre recoltă de estu timpuriu in intrăga Austro-Ungaria. Dupa acesta rezultatul loru, constatat si constatabil alu recoltei si următoriulu:

In Ungaria productiunea de grău in acestu anu e cu 3—4 milioane de metri mai slabă, de cătu o recoltă ordinaria de mediu.

Cislaitania are estu timpu in grău o coltă de mediloci completă.

In secara Ungaria are o productiune cu 6—7 milioane de metri mai slabă de cota o recoltă ordinaria; ér Cislaitania are un deficit de 10 milioane in secara.

In ordine si ovese si din coloși din cotoi laita s'a produs o recoltă de mediloci.

Dupa acestu rezultat monarchia străină intrăga va fi in stare a exporta cam 6 milioane de metri de grău si 5—6 milioane de metri de ordiu si ovese. De altă parte, de cătu din Austro-Ungaria s'ar exporta aproximativ 10 milioane de metri de grău, ordiu si ovese, apoi totu cam atât a secara va trebui sa se aducemus din strainetate! Astfelui la exportu cu căscigu nu se poate conta de fel. Va se dica seraciea tieri este evidentă!

Totu asemenea durerosu rezultatul recoltei din pările Ungariei se adună oficialmente prin comisariulu ministerial magiaru, dlui I. Hajnik, carele a nume si a fi emisul prin comitate pentru a examina si constata la facia locului, in persoana, producția de grăne, si carele in 22 de comitate a amblatu si cercetatu in persoana, ér din multe alte pările a adunat date autentice. Reportul acestuia deci, de care toamna ocupă foile publice, ni spune in esență matoriile:

„Este faptă pozitivă si adevărată, rezultatul recoltei a ramas de parte a sperantelor unei recolte de mediloci, si oamenii de secerisul începuseră a nutri atât de bune, s'a ajuns amară inesiabilă.”

Din comitatulu Satumariului, in iuliu.

(Starea scăolelor române din comitatul; — revindicările meritorii celor intrădeveru bisericii de cauza.) In nrulu 27 alu „Fed.“ „Armenopolitanulu“ aflatu de bine, in interesul seu propriu, a spări lumea, că Romanișmulu intr'unu comitatul din Ungaria, in Ugocia, ar fi — prin nepasarea preotimelui român de acolo, periclitatu, respective amenintatiu de magiarisare, si osenditul la sora Doroghaniloru — a unui tienutu din cota Sabolciu, candu va romanescu, éra acum in totalu magiarisatu.

Facia cu aceste assertiuni am arestatu într'unu articolu, datu in 26 aprilie in Baia-mare si publicat in nrulu 31 din a. c. alu „Fed.“ cumea Romanismulu — nu in Ugocia amenintatiu de sòrtea Doroghaniloru, adeca magiarisare, ci in unele comune române in cota Satumariului.

Si „Armenopolitanulu“, celu ce in nrul alu numitei foi a invocatul provedentia Romaniloru spre salvarea Romanismului din Ugocia, acuma facia cu assertiunile mele, că Romanismulu in unele părți din Satumare e amenintatiu de sòrtea Doroghaniloru, vine in corespondentia sa din nr 38 alu „Fed.“, a ne assecură, si inca de repetate ori, „ca n'ar intențiune a face cea mica reflessiune a supra acestoru assertiuni; ci n'ar scopulu a se demite in cotaarea acestor'a.“

Va se dica, densulu cestiunea că: ôre amenintatiu e Romanismulu in Satumare, nu ina de lipsa a o desbate; si acésta atunci, unde si-a lesu missiunea apostolica a conseru Romanismulu din Ugocia si a invoca provedentia Romaniloru spre salvarea lui. Elu intereséa de Romanismulu din Ugocia si in voiesce de locu a se interesá de celu din Satumare; pentru că parochia cea mai apropiata din diecesa Gherlei, Turtiu — o comună romana cu 2800 de suflete — acum valoata, e situata — din intemplare — nu in cota Satului-mare, ci in Ugocia! . . .

Ceea ce l'a indemnătu pre densulu la urea duplicei sale este: salvarea onorei slorn trei barbati atacati, „si ,nu cõnareea Romanismului;“ pentru că — asia se de, s'a temutu, ca nu cumva facendu acela, să fia silitu a recunoscere adeverulu, si a compromite barbatii, a caroru onore a mitu a o salvá.

Zelosulu romanu „Armenopolitanulu“ a salvá onoreea barbatiloru atacati, a statu de bine a serie: că cu sum acum fora cõnareitate, cultura si caracteru, — si a dice: „eu am preferitul mendaciulu adeverului meu, candu am disu că in Seini, Satumare si Bissadu nici urma nu este de scola româna.

Si facia cu acestea totu, die Arimenopolitanu, ca de una parte să se veda că: sunt mențiuni cele scrise; de altă — să se lanseasca lucrul, — vinu a te rogă, ca déca a binevoito a te ingrigi de Romanismulu din Ugocia, să binevoiesci a aruncă o privire și la Romanismulu din Satumare. Vina die! Vedi „dupa logică nostra baiamarcana, unimul talismanu alu nationalităti este miseri si pogacă; vedu că suntemu in mare rădere; deci vina si ni spune si ne învăță, si miseri si pogacă, ci biserica si scola si aici faptori, dela carii am poté acceptă salvarea Romanismului prin Satumare, acésta a noi pre aici inca nu o-am sciutu! Mai acum am aflatu cheia, cu ajutorul careia vomu să patrundem in secrete lucrului, vom să cunoscem la carendu a ajunsu procesulu pentru vietia a organismului din cestiune. Vina dar să-lu esaniamu la părțile principale: la Seini, Satumare si Bissadu. Sè vedemu in totu trele lourile, ce activitate desvolta biserica si ina spre salvarea Romanismului in aceste loururi, infectiunate de epidemias magiaresca.

Sè vedemu biserica „Barbatii atacati“ — preotii din aceste părți principale — Satului-mare, adeca din Seini, Satumare si Bissadu — sunt in procese continue cu ina poporenii loru.“ Procesele de asta natura au consecintia naturale, că malecontentii se instraină de biserica; priu nrnare rezultatul activităti acestui factoru pentru partea instrainata de biserica, in Seini si Bissadu se reduce la — nulla, ér in Satumare, unde dlu Branu fù — in urm'a unui procesu poporenii sei — constrinsu a-si parasi bi-

serie'a, — acestu factoru a incetatu eu totul a-si desvoltă inriurintia sa datatoria de viața naționala. Acésta o va fi sciindu si „Armenopolitanulu“ că in biserica din Satumare de pre amvonu nu mai resuna dulcea limba romanescă, ci — cea magiarésca.

Sè vedemu apoi scola. Am disu că in acestu opidu, cu preste 2000 de locuitori romani si centru a unui cercu romanescu, nu se afla nici urma de scola romanescă. Apoi am mai disu, că in centrulu unui altu cercu romanescu — in cetatea Satumariului, precum si in alu treilea, in Bissadu, n'a succesu a infinita scola romanesci corespondentorie. Si „Armenopolitanulu“ in nr 38 a „Fed.“ dice că: „eu am preferitul mendaciulu adeverului atunci, candu am disu, că ,in Seini, Satumare si Bissadu, nici urma nu este de scola romanescă!“ Sè nu cugete „Armenopolitanulu“, că me voi escusă „cu nesciuntia“ ori „cu informatiunea partiale,“ ca să fiu salvat. Eu n'am disu, că in Satumare si Bissadu nu se afla nici urma de scola; ci am disu, că nu sunt corespondentorie — nu legilorru unguresci de instructiune, ci chiamării de a salvá Romanismulu; adeca, nu sunt in stare ca să potem acceptă dela cle conservarea Romanismului din aceste părți, infectiunate de epidemias magiarésarii. Sciu că se afla in Satumare o scola, asia numita „romanescă,“ si in Bissadu una ca vai de ea; apoi că in Seini de mai multi ani nu este nici urma de scola romanescă, o scie si „Armenopolitanulu“ din vecinatatea Seiniloru; ci densulu ca se „salve onoreea“ dlu Manu, dice că: dlu Manu a infinitatul si sustinutu duce classe elementarie; inse nu dice, că sustine si astadi. Si totusi eu am „preferitul mendaciulu adeverului!“

Inse de ora-ce exista scola romanesci in Bissadu si Satumare, se vedemu in cota corespondu acestea chiamării de a salvá pe Romanii de acolo de magiarisare.

Scola din Bissadu am disu si dicu că — nu e corespondentorie. Éta cum.

Ordinariatul de Gherla, tómn'a trecuta a denumitul de docente unu individu preste vóia lui la statuinea docentiale din Bissadu, dotata cu 200 fl. v. a. si dupa ce acésta — din cauza că solutiunea e pré putiena — ni a voită să primescă, — Bissadanii au mai chiamatul pre unu preparandu absolutu si de óra ce nici acesta n'a primitu, de atunei pôte că s'a aflatu, de s'a aflatu vre unu obsitariu intreprinditoriu, ca să puna la pusunariu aeste 200 fl. v. a. Inse Bissadulu e o comună romana cu aproape 2000 de locuitori intr'o stare materială nu dintre cele mai rele; apoi si dupa „Arm.“ e centru a unui cercu romanescu, inse remasu in respectul culturei indereptulu altoru tienuturi romane din Uguria; si totusi dlu „Apostolu“ din acestu tienutu, cu totu că de diece ani sunt de candu este tramsu a vesti Bissadaniloru „credentia maritioria,“ pana acum totu si n'a ajunsu a li vesti nici barem adeverulu principalu a cred ntie nōstre romanesci că: poporul romanu numai prin cultura națională româna pôte să ajunga la destinatia sa; nu a datu semne că sentiosce necesitatea unei scote bune centrale pentru bietulul poporul romanu din tiéra; nu, caci banii bisericesci — sudoreea bietului poporu din Bissadu — in locu să-i sporăscă, ca să servescă de baza investimentului — i-a spesatu facendu-si graduri grandiște de piétra pentru vitele sale. Nu asia lucra Apostoli adeverati ai Romanismului! Daca respectivulu mecenate alu dlu „Arm.“ era — nu apostolu, ci numai romanu bunu, atunci ar fi trebuitu să sentiesca aduncu in sufletulu seu necesitatea unei bune scole centrale pentru tienutul romanescu din Ugociacu centrulu in Turtiu;

Sé dora „Arm.“ ori clientulu dñiei salo (caci ambii sunt un'a si aceasi persoana din Bissadu) crode că Romanismulu se va salvá cu astu felu de scole, cum e cea din Bissadu? Séu se vă salvá in Seini si fora de scola. numai prin „meritele“ dlu Manu?! — Inse să vedemu si scola romanescă din opidulu Satumariului.

Acésta scola, asia numita „romanescă,“ nu e altă, de cátu o scola confesiunala gr. cat. infinitata — dupa „Arm.“ — de Dnu Branu, astadi cu limbă de propunere eschisiv magiara, prin urmare numai dupa nume romanescă, caci intradeveru este ungrăsca, adeca capabilisima a magiarésca pro-

porulu romanu preste 2000 de suflete din opidulu Satumariului; inse ea totusi se numesc „oláh iskola“, demna sora a celei din Doroghu, érasi „oláh iskola“ botediata.

Si domnilor, acestea totu intru gloria Apostolilor si a duii Brana, incătu naintea acestuia „sé ni deslegămu curelele incalzimentelor!“

Deoarece deci activitatea factorilor chiamati a salvă in Satumare Romanismulu, adeca activitatea si influența a besericei, dar mai lesu a scolei, prin unele părți ale Satumariului e cu multu mai neînsemnată, de cátu ca dela acésta să potem acceptă rezultate imbucurătorie, — prin alte locuri acea activitate si influenția morală a incetatu cu totul; inse mai lesu penetrată poporul de prin aceste părți e in atingere continua cu magarii, si este cu putintia a invetia, limbă magiara, ba pan'acuma in cea mai mare parte a să invetiat, si insetat fiindu de cultura, in lipsa de institute române — se adapta din sorginte magiara; am credutu, si credu si acuma, că prin acestea e Romanismulu de prin aceste părți amenintatiu, si nu „prin sentimentele cuiva inflacarate naționale,“ cum ar vré Armenianopolitanulu.

Că ôre fost'a aceste argumentatiuni neglige si ôre vătenu-să prin acestea onoreea cuiva: judeco cei chiamati era nu „Armenopolitanulu,“ caci a se face jude proprietate in causa propria — nu este certat. Eu nu am avutu scopulu a descalci moritele său pecantele cuiva, acésta fiindu unu lucru secundariu facia cu importanta costiunii subversante.

Acuma insa dupa ce „Arm.“ ca să „salveze onoreea barbatiloru atacati,“ s'a apucat a insiră — essagerandu, „meritele barbatiloru atacati,“ si de-óra ce essagerarea mi se pare si in acestu respectu a fi daunosa: vinu a-mi face reflessiunile si in acésta privintia.

Dlu Manu a facutu la plăzuri de gimnasiu, de scola reală in Seini; inse va fi sciindu si „Arm.“ că acesta au remas — planuri. Ce e dreptu, Manu a adunatul spre acestu scopu; inse ce s'a facutu cu aceste oferte, asemenea pota numai „Arm.“ va fi sciindu. Nu cumva din acestea s'a formatu averile „economisate“ de Dnu Manu bisericei sale? Apoi biserica „maréția“ se face in contra si preste vóia dlu Manu; pôte — pentru că s'au aflatu contrari de aceia, carii s'au temutu de realizarea planurilor dlu Manu; adeca de aceea, ca nu cumva aceste averile se intrebuinteze spre a puno in lucrare propagandă româna prin infinitarea instituțiilor de investiment române, planificate de Dnu Manu, si din asta causa sternindu in poporul din Seini dorintă de a avea biserica „maréția,“ au lucratu spre a nimici planurile dlu Manu. Pôte de aici s'a escatut conflictul intre dlu Manu si poporenii sei, apoi „procesulu,“ „Urmările-să triste;“ că averile economisate nu mai servescu ca baza de investimentu; acelea sunt luate de la dlu Manu, si se intrebuintează spre edificarea bisericei „meretie.“

Sè vedemu acum si pre barbatulu in naintea caruia „sé ni deslegămu curelele incalzimentelor.“ Am vediutu că cei doi factori in Satumare — dupa „Arm.“ spre cea mai mare gloria a dlu Branu — au ajunsu a fi nisice medilice forte capabile de a magiarésca cu totul pre poporul romanu din acestu opidu. Sè vedemu acuma catedra romana dela gimnasiulu magiara din Satumare. Dlu Branu a muncitul pentru dotarea acestei catedre. Totu in acestu timpu s'a aflatu prin Ungaria si alti barbati, carii au munecit in acésta privintia, si in specie in părțile nōstre pentru dotarea catedrelor române de la gimnasiile magiare din Baia-Mare si Sighetu Marmaciei. Inse — dupa „Arm.“ numai naintea dlu Branu „sé ni deslegămu curelele incalzimentelor;“ caci ceialalti nu sunt „Apostoli;“ si in specie dlu Protopenu de Baia-Mare, acelu „capu veidiutu alu clicei nōstre,“ care ca să puna in vedere batatoria la ochi necesitatea d'a infinită o catedra româna la gimn. magiara din Baia-Mare, a propus studentilor gramatică româna mai bine de unu anu — gratis, — dupa „Arm.“ nu face altă, de cátu blatoreza: „cu atari ómeni nici in raiu;“ si spre cea mai mare rusine a lui fia disu acel, că cei doi factori, biserica si scola din Baia-Mare, din acestu opidu de ascemene imprejurări ca ale Satumariului, inca n'a ajunsu si fi, ca in Satumariu, nisice medilice

de magiarisare, ci au remas, si vor remană medilice pentru propagarea culturii naționale române.

La assertiunile „Arm.“ privitorie la pretimea româna din Ugocia ar fi petrecut a reflectă din simpla cauza, că nu merită a ocupa spatiul unui organu de publicitate, — si a intretiné pre onoratii lectori cu reinfrangerea unor assertiuni ca acestea seci si găle.

Si in urma, că ôre ajunge-va Romanismulu din unele părți ale Satumariului, astazi amenintatiu de sòrtea Doroghaniloru, la acestea sòrte, nu se poate aseră cu certitudine; de ora ce si pentru pările acestea potu să se afle barbati, cari intrădeveru se potu numi „Apostoli,“ cum se afla destul in cele latice părți ale Satumariului, si carii vor vesti: că poporul romanu numai prin cultura națională româna va poté ajunge la destinatia sa. Ba avem speranta firma, că „ordinariatul de Gherla,“ „Alessulu providentis,“ Episcopulu nostru va inrigi, ca in pările române, nu numai ale Ugociei, ci si in totu pările, mai lesu inse in cele din Satumariu, unde elementul romanu e periclitatu, va tramite preotii cu nalta missiune de Apostoli in sensulu adeveratu alu cuventului, éra nu in sensulu aplicatu de „Armenopolitanulu;“ ci de aceia, cari au doveditul prin fapte abilitatea loru de a obține rezultate imbucurătoare in interesulu Romanismului. St. P.

STATUTELE

Reuniunei investitorilor romani gr. ort. confesionali din inspectorate Timisiöra si Vinga.

I.

Scopul Reuniunii.

§. 1. Reuniunea acésta are de scopu naintarea investimentului, promovarea culturii poporali, latirea cunoștințelor si experiențelor celor mai practice pe terenul scientific-pedagogic, latirea celor mai corepondatori metodu de propunere, imbunătăierea stării materiali a investitorilor si infinitarea unui fondu investitorescu, din care să se potă sprinji naintarea investimentului si ajutoră investitorii nepotintiosi de a portă oficiul, precum si veduvele si orfanii acestor'a.

II.

Membrii.

§. 2. Membrii reunii se impartu: in ordinari, fundatori, ajutatori si onorari.

a) Fiecare investitoriu si sub-investitoriu din acestea inspectorate este membru ordinariu, si adeca de la scolele din suburi Temisiöri, anume din Maere 1. din Mechala rom. St. Ilie 1, apoi din Snu Michailu rom. 2, din Secusigiu 2, din Ianova 2, din Beregesu 1. Mosnitia 1. St. Andrasiu 1. Rometea 1. Pustinișu 1. Utvinu 1. Cerneiari 1. Ghiroda 1. Siagiu 1. Ghiroc 1. Medvesiu 1. Bucoveti 1. Bazosiu 1. Chisoda 1. Pobda 1. Feniacu 1. Munariu 1. Vinga 1. Seceniu 2. Calacca 1. Bodrogul vechiu 1. Bodrogul nou 1. Hodoniu 1. Izvinu 1. Barateaz 1. Monostor 1. Muraniu 1. Partia 1. Bencocu 1. si Jadani 1. Era decumva din membrii presinti unulu său altul, casualmente s'ar mută in altu postu, sub altu inspectoratu, si de acolo ar contribui regulat refuirea tascelor, unulu ca acel'a si conserva categori'a de membru ordinari si mai departe.

b) Membrii ordinari cari si vor petă caracterul moralu investitorescu, dupa trei dogeniri din partea adunării generale nondreptandu-se, vor fi eschisi din Reuniune, si reunii va fi indreptatita a ii areata la locul competente.

c) Membrii ordinari au dreptu in adunăriile reunii a face propuneri, interpellatiuni, a tiené vorbiri scientifice-pedagogice, a se consultă si a decide afacările agende cu majoritatea voturilor, in fine a alege pe diregatori reunii si a fi alegibili.

§. 3. Membrii fundatori potu fi toti aceiai indivizi nepetati si trecuti celu pucinu de 20 de ani, carii contribuiesc odata pentru totdeuna pe partea fondului reunii 20 fl. v. a. sau depunu obligatiune esecutata de 6 procente.

§. 4. Membrii fundatori potu fi individuali cu caracteru nepetatu si celu pucinu de 20 de ani, comunele, corporatiunile etc. ce vor contribui dupa buna vointia la fondul reunii.

§. 5. Membrii onorari vor fi acele persoane de ambele sesse alese de catra adunarea generala, carii s'au distinsu in lucrările scolare, scientifice, pedagogice, prin concursul lor materialu ori spiritualu.

§. 6. Membrii fundatori au totu acele drepturi, cari competă membrilor ordinari, si sunt descrise in §. 2. lit. c.

§. 7. Membrii ajutatori au dreptu in adunările reuniunii a face propuner, a tiené vorbiri scientifice, pedagogice, si peste agende votu consultativu; totu acestea drepturi au si membrii onorari.

§. 8. Membrii eliminati din sinulu reuniuni si-perdu totē drepturile facia de reuniune, remanendu tacsele, respective ofertele solvite cassadei reuniunei, in privint'a caroie nici candu nu vor ave regresu.

III. Mediocrele Reuniunii.

A. Convenirea.

§. 9. Membrii reuniunii se vor aduna in totu anulu o data, si a nume pe timpul februarioru de toamna, in diu'a si locul prefisat de adunarea generala a reuniunei.

Pentru agendele intreveninde sub decursul anului, care nu potu suferi amenare, se va aduna comitetul reuniunii in tempu oportunu, fora detrimentul prelegerilor.

Despre afacerile comitetului de preste anu se va relatiună prin notariu in adunarea generala.

§. 10. La adunare fie-care membru ordinari este indatorat a participa, escusabilu e numai celu cu causa credibila; celu ce absentă din nepasare e supus la multa banala pentru fondul reuniunii, dupa cum va afia adunarea de bine.

§. 11. La adunare se vor pertracta teme diverse, dupa cum arăta scopul reuniunii, se vor face motiuni si reflexiuni asupra metodului de propunere, recensiuni asupra cărților scolare etc. adunarea va cerea si deliberă despre administrarea si manipularca fondului, si va prelimina sum'a de bani, ce va afia de bine a o intrebuintă spre scopul reuniunii, dupa preserisile §. 1.

§. 12. Pentru urgint'a pertractărilor, adunarea se pote imparti in sectiuni.

§. 13. Adunarea generala in totu anulu va alege si tramite dintre membrii ordinari ai reuniunei, unulu, doi sau si trei individi, ca se cercedie scolele, institutile si reuniunile cele mai renomate din patria ori strainetate, acelor'a se va asigură din fondul reuniunei spese de caleatoria, findu ei apoi indatorati, unulu cate unulu cunoștințele si experientele facute ale comunica la adunare.

B. Contribuirea.

§. 14. Membrii ordinari ai reuniunei au a solvi din salariul loru anualu, computandu-se si emolumintele in bani, din tota sut'a de fl. 2 % la fondul reuniunii in 4 rate, si adeca la 1. octobre, 1. ianuariu, 1. aprilie si 1. iuliu a fiecarui anu.

§. 15. Fie care individu ce va ocupă unu din statiunile amintite in §. 2 lit. a) este obligatu a contribui sum'a amintita in §. 14.

§. 16. Banii incassati, se vor administră si manipula, precum va decide adunarea generala a reuniunii.

§. 17. Fondul acestei reuniunii este menit spre ajutoriu numai pentru invetitorii si subinvetitorii acestor inspectorate (Vedi § 2.)

§. 18 Intemeiatorii si succesorii acestui fondu, — si-tienu dreptulu, ca acesta se pote incorpora cu altulu numai la casu, candu s'ar infinită unu fondu generalu pentru toti invetitorii rom. gr. ort. din părțile anestate diecesei Aradului, din care apoi se pote primi ajutoria amesuratul concurintiei loru banale spre scopul reuniunei, dupa prescrisele §§. 1 si 10; era incorporarea numai pe bas'a acestor statute cu pluralitatea voturilor se pote intempla.

§. 19. Invetitorii si succesorii acestui fondu si-reserva dreptulu ca la casu de incorporeare cu fondul amintit in §. 18 intre membrii administrativi a aceluiu se fia reprezentati cu doi alesi din sinulu loru.

IV.

Officialii si oficialele reuniunii.

§. 20. Officialii reuniunei constat din 1 presedinte, 2 vicepresedinti, 1 cassariu, 1

controlor, 2 notari si 1 advocat, cari se alegu din sinulu membrilor ordinari or. fundatori ai reuniunii, fiecare pe trei.

§. 21. Pentru conducerea administrativa se va alege unu comitet de 10 membri dintre cei ordinari ori fondatori ai reuniunii, cu locul de activitate in Temisiöra.

§. 22. Alegerea oficialilor se va face prin majoritatea absoluta a voturilor.

§. 23. Comitetul in genere va ingriji pentru incassarea si manipularea banilor, pentru conchiamarea adunării generale la tempulu seu, si elaborarea de proiecte in totē afacerile interne si externe a reuniunei.

§. 24. Comitetul in fiecare anu va substerne adunării generale raporte despre activitatea sa.

§. 25. La casu de urgintia, comitetul si-va da opinionea presedintelui de a convoca sieditintie estraordinaria.

§. 26. Officialii reuniunei si membrii comitetului in specie au urmatōriile afaceri:

a) Presedintele presiede in adunăriile generale si ale comitetului si conchiamă adunăriile de ambele categorii.

b) Vicepresedintii, in absint'a presedintelui, suplinescu indatoririle aceluia de dupa intaiatarea alegeri.

c) Cassariul incasséz abanii dela membri, ii eloca in oresicare cassa de pastrare, dă afara bani pe cele de lipsa, decise prin comitetu si preliminate de adunarea generale si este responsabilu pentru avere reuniunii.

b) controlorul controléza totē cuitantie si contra cuitantie.

e) Notarii au a face: celu d'antai alesu duce protocolul despre totē afacerile reuniunii si a comitetului, era alu doile alesu duce corespondintele reuniunii si a comitetului, in casu de lipsa se supliesc unulu pretaltu.

f) Advocatul duce causele reuniunii.

§. 27. Pentru causele presonale obvenindu intre membrii reuniunii, seu urdiende prin auctoratul reuniunii se statoresc judeciul compromisu.

§. 28. Officialii si membrii comitetului reuniunei pôrta oficiulu gratis.

§. 29. Pana la aparerea unui organu scolaristic mai estinsu, reuniunea si alege pentru publicarea agendelor sale diuariul „Albin'a" din Pesta.

§. 30. Reuniunea va ave unu sigilu, cu inscriptiunea: *Sigilul reuniunei invetitorilor romani gr. ort. din inspectoarele Teme ciobra Vinga*.

§. 31. Statutele acestea numai in adunarea generala prin majoritatea voturilor se potu modifica.

Beregseu, in 12. aprile, 1873.

Andrescu, m. p. invetiat. ca presed. reun. S. Luminosu m. p. notariul reun.

Nr. 677. 175. se. Statutele acestea se aproba, si in copia autentica se depunu in archivulu consistorialu. — Datu in Siedinti's a IV. a Senatului de scole, Aradu in 10. maiu 1873.

Procopiu Iacoboviciu, m. p.

Episcopulu Aradului.

Ioane Moldovanu, m. p.
Secretariu consistorialu.

Inscriintare.

Precum s'a amintit la timpulu seu intr'o corespondintia ce am publicat din Caranse besiu, dlu artistu Jonescu, dandu sub timpulu sindicului diecesanu de

estu timpu o representatiune teatrală nativale intru profitulu fondului nostru teatral, cäscigulu curat de 40 fl. v. a. l'a admanuat dlu Babesiu, pentru a-lu administrá cassa acelui fondu. Dupa-ce dlu Babesiu timpu indelungat n'a potutu se intelnésca cu dlu Vulcanu, cassariul fondului teatral, acum cu ocasiunea sieditiilor consistoriului metropolitan in Sibiu, intrebandu la Institutulu nostru „Albina" si afandu cä cärticică

despre banii acelui fondu teatralu, depusi la acestu institutu, se afia in pastrare in cassa de feru a Institutului, s'a folositu de ocasiune si a depusu banii 40 fl. de la sine pentru

fructificare totu la acelui institutu, introducendu-ii in cärticică fondului, pre langa observatiunea despre originea loru si despre

depunetoriu. — Acëst'a in tipu de dare de sémă publica se reporta aici.

Anunciu

Predandu-mi-se de catra post'a din Deva multe pachete rupte si intredeschise, si din unulu de acestea lipsindu cu totul 50 fl. v. a. si epistol'a, — rog pre toti acei domni ce-mi trimitu bani prin posta, se nu mi-ii trimita in pachetu, ci prin avise postale, adeca predati deschisi postei; astfelui speru cä nu se vor poté instraină banii din pachete. *)

Deva, in 6 augustu n. 1873.

Constantia de Dunca-Schiau.

Convocare

In consecint'a insarcinării primite din partea conferintiei nóstre din anulu trecutu, subsemnatulu mi ieu voi a conchiamă pe toti invetitorii r manigr. or. din tractulu protopresbiteralu alu Chisineului la consultările fraticesci de tóma, cari — conformu conclusului conferintiei din anulu trecutu de sub nr. 12/872 — vor ave locu in Chisineu la 8/20 augustu a. c. si dilele urmatōri.

Candu vinu cu placere a satisfacă acestui angajamentu alu meu, nu-trescu cea mai viua sperantia cä iubiti mei confrati, patrunsi flindu de sublim'a ideia de asociare si a cualificatiunei de sine, carea este adi talismanul tuturor corporatiunilor si claselor omenimiei: vor evită ori ce pedece, ori ce obstacele li s'ar opune intru a participa la aceste conservaturi nu de pucinu interesu pentru lastarii eruduti ai dulci nóstre națiuni.

Socydoru, la 23 iuliu /4 aug. 1873.

Ionu Savonescu, mp.

docinte si presed. conferintiei in vet. din tractulu Chisineului.

Publicatiuni tacsabili.

ALBINA

institutu de creditu si economii in

Si b i u.

Dominii posesori ai certificatelor de actiuni ale institutului nostru cu numerii 283, 289, 304, 307, 316, 317, 367, 368, 381, 382, 604, 605, 649, 650, 686, 710, 818, 819, 826, 931, 964, 1018, 1019, 1032, 1033, 1063, 1128, 1129, 1140, 1170, 1358, 1274, 1377, 1378, 1384, 1385, 1386, 1392, 1483, 1484, 1585, 1587, 1588, 1589, 1632, 169, 1699, 1792, 1797, 1798, 1799, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1843, 1853, 1935, 1954, 1955, 2203, 2205, 2271, 2282, 2349, 2438, 2634, 2635, 2638, 2700, 2726, 2733, 2734, 2774, 2779, 2803, 2806, 2807, 2808, 2809, 2820, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2885, 2886, 2893, 2927, 2949, 2950, 2954, 2955, 2956, 2999, platindu pana acum numai 3 rate de actiune, sunt rugati a respunde la cas'a institutului ratele restante dupa actiunile dloru in consunetu cu publicatiunea din 1. iuniu 1872 nr. 337, adeca in 5 rate seu cäte 50 florini de actiune, celu multu pana in siese septemani de la publicarea din urma a acestei provocări, pentru evitarea urmarilor provideute in § 11 din statute, respective a anularii certificatelor amintite.

Directiunea institutului de creditu si economii „Albina."

Concursu.

Devenindu postulu medicalu a Comunei Otlaca in vacanta, din imputernicirea reprezentantiei comunale subscrise, prin acësta publicam concursu de nou: deci toti acei domni medici, cari sunt prevediuti cu diplome de doctori in medicina si posiedu limba romana, — si voiescu a concurge la postulu acëst'a, se binevoiesca a si substerne recurserile sale catra subscris'a Antistitia pana in 31 augustu a. c. au pecalea postala, au in persona.

Salarialu anualu este 800 fl. si pentru tota visita 20 cr.

Otlaca, 4 iuliu 1873.

Todoru Bradu m. p. Petru Suciu m. p. jude.

notariu.

*) Rogam pre onorabile redactiuni a diurnalelor romane, ca se reproduca aceste linii. —

Concursu

Se publica de nou in urmarea otaririi comitetului parochialu din 22 iuliu a. c. st. v. pentru postulu invetatorescu din com. Partosiu, protopresbiteralu Ciacovei, pana in 8 septembrie 1873 st. v. in care diua va fi alegera.

Emolumintele sunt in bani: gata 300 fl. v. a. 6 orgii de pare, din care are a se incalzi si scol'a, 3 jugere de pamant aratoriu, 3/4 jugeru gradina estravilana, 20 cruceri dela fiecare in mormentare, corteui liberu si gradina de legume. — Doritorii de a ocupă acestu postu sunt avisati a-si tramite recursele loru bine instruite amesuratul statutului Org. si adresati respectivului comitetu parochialu catra D. Alessandru Popoviciu, adm. protopopescu in Fizesiu per Königsgnad.

Partosiu, in 22 iuliu 1873.

Comitetul parochialu.

In contilegere cu dlui adm. protopopescu

Concursu.

Pentru intregirea postului invetatorescu din comun'a gr. or. rom. Foeniu, comitatulu Torontaliu, protopresbiteralu Ciacovei, se scrie concursu prin acëst'a pana in 26 august a. c. st. v. in care diua va fi si alegera. —

Emolumintele sunt in bani gata: 300 fl. v. a. dela comuna, si 40 fl. dela Ilust. Sa Dh Andrei Mocioni, 2 jugere de pamant aratoriu, 2 orgii de lemn, 8 de paie, gradina pentru legume si cortelul liberu. — Doritorii de a ocupă acestu postu, sunt avisati a-si motivă recursele loru conforma dispusetiunilor statutului org. bisericescu si adresate Comitetului parochialu a-le tramiu M. on. D. Alessandru Popoviciu, admin. protopopu in Fizesiu per Königsgnad.

Foeniu, in 22 iuliu 1873.

Comitetul parochialu.

In contilegere cu Dlu admin. protopopescu

Concursu.

La Scâlele centrale romane ort. or. din Brasovu se scrie concursu pentru ocuparea urmatōrielor posturi:

1. unu postu de profesorul pentru limba si literatur'a magiara la scol'a comerciala si reala;
2. unu postu de profesorul pentru music'a vocala la gimnasiu si la scol'a comerciala si reala cu 10 ore pre septembra;
3. două posturi de invetatori adjunchti la clas'a antaia si adou'a par